

عنوان سند:	طرح درس
نام درس: مارک ۱ ایران (آشنایی با بانک کتابشناسی)	تعداد واحد درسی: ۲ واحد
نام استاد: خانم سعیده اکبری داریان	صفحه: ۱ از ۵

معرفی موضوع درس:

در چند دهه اخیر فهرستنویسی ماشین خوان (مارک) در کشورهای مختلف رایج شده است. در کشور ما پایه های اساسی مارک ایران در دهه ۸۰ بنیان نهاده شد و به کارگیری مارک در کشور مستلزم آشنایی و دانستن چگونگی استفاده از مارک است. لذا آموزش مارک برای همه کتابداران و اطلاع رسانی امری ضروری به نظر می رسد.

مارک ایران بر پایه یونی مارک بنا نهاده شده است. هدف اولیه یونی مارک تسهیل تبادلات بین المللی داده های کتابشناختی ماشین خوان بین سازمان های ملی کتابشناختی است.

از فواید مارک می توان به این موارد اشاره نمود:

- اشتراک منابع کتابشناختی
  - ایجاد ارزش افزوده برای رکوردهای فهرستنویسی
  - برقراری ارتباط بین اجزای یک رکورد کتابشناختی ایجاد ارتباط بین رکوردهای کتابشناختی و...
- شما در این دوره با مارک ایران و ده بلوک (۰-۹) بانک کتابشناختی آشنا خواهید شد. بر اساس تجربیات مدرس رعایت ترتیب در آموزش محتوای بلوک ها ممکن است فراگیران را دچار سردرگمی کند لذا ترتیب فعلی شماره بلوک ها در این درس جهت سهولت در امر آموزش و یادگیری مارک است.
- تلاش شده است در این درس فیلهای اصلی و کاربردی تر مربوط به هر بلوک آموزش داده شود و به تعداد معدودی از آنها برحسب تشخیص و تجربه مدرس اشاره نشده است.
- شما در پایان دوره قادر خواهید بود با در اختیار داشتن اطلاعات صفحه عنوان کتاب، پیشینه مارک مربوط به آن را تهیه نمایید.

عنوان سند:	طرح درس
نام درس: مارک ۱ ایران (آشنایی با بانک کتابشناسی)	تعداد واحد درسی: ۲ واحد
نام استاد: خانم سعیده اکبری داریان	صفحه: ۲ از ۵

عنوان بخش / جلسه ۱: مارک چیست؟

عناوین اجزای آموزشی SCO:

پیشگفتار، مقدمه، تاریخچه مارک

فرمت های رایج مارک

فواید مارک

مارک ایران

عنوان بخش / جلسه ۲: تعاریف و اصطلاحات

عناوین اجزای آموزشی SCO:

مقدمه

فهرست اصطلاحات

عنوان بخش / جلسه ۳: بانک های مارک

عناوین اجزای آموزشی SCO:

مقدمه

بانک رده بندی

بانک مستندها

بانک موجودی

بانک کتابشناختی

عناصر مشترک تشکیل دهنده بانک ها

عنوان بخش / جلسه چهارم: بلوک ۲

عناوین اجزای آموزشی SCO:

مقدمه

تعریف بلوک ۲ (بلوک اطلاعات توصیفی)

فیلد ۲۰۰ (عنوان و نام پدید آور)

نشانگرهای فیلد ۲۰۰

نحوه کاربرد نشانگرها در فیلد ۲۰۰

فیلدهای فرعی ۲۰۰

عنوان سند:	طرح درس
نام درس: مارک ۱ ایران (آشنایی با بانک کتابشناسی)	تعداد واحد درسی: ۲ واحد
نام استاد: خانم سعیده اکبری داریان	صفحه: ۳ از ۵

فیلد ۲۰۵ (وضعیت ویراست)

۲۰۶ (ناحیه جزییات ویژه مواد: مواد جغرافیایی - داده های ریاضی)

۲۱۰ وضعیت نشر و پخش و غیره

فیلد ۲۱۵ (مشخصات ظاهری)

فیلد ۲۲۵ (فروست)

نشانگرهای فیلد ۲۲۵

نحوه کاربرد نشانگرها در فروست

عنوان بخش / جلسه پنجم: بلوک ۷- (مسولیت معنوی اثر) بخش اول نام های اشخاص

عناوین اجزای آموزشی SCO:

تعریف بلوک ۷ (بلوک مسئولیت معنوی اثر)

۷۰۰- نام شخص به منزله سرشناسه (مسولیت معنوی درجه اول)

نشانگرهای فیلد ۷۰۰

توضیحات تکمیلی نشانگر ۲- فیلد ۷۰۰

نحوه کاربرد نشانگرها

دستورالعمل مارک ایران برای اسامی همراه معادل لاتین

استفاده از فیلد فرعی ۹ در بلوک ۷

فیلدهای مرتبط ۷۰۰

نکاتی درباره سرشناسه

۷۰۱ نام شخص - مسئولیت معنوی اثر

نکته مهم در استفاده از فیلد ۷۰۱

نحوه کاربرد فیلد ۷۰۱

۷۰۲ نام شخص (ا مسئولیت معنوی درجه دوم)

نکته مهم در استفاده از فیلد ۷۰۲

نحوه کاربرد فیلد ۷۰۲

۷۰۹ نام / عنوان

نحوه کاربرد فیلد ۷۰۹

عنوان سند:	طرح درس
نام درس: مارک ۱ ایران (آشنایی با بانک کتابشناسی)	تعداد واحد درسی: ۲ واحد
نام استاد: خانم سعیده اکبری داریان	صفحه: ۴ از ۵

عنوان بخش / جلسه ششم: بلوک ۷- (مسولیت معنوی اثر) بخش دوم نام تنالگان ها و همایش ها

۷۱۰ نام تنالگان ها به منزله سرشناسه (مسولیت معنوی درجه اول)

نشانگرهای فیلد ۷۱۰

نحوه کاربرد فیلد ۷۱۰

نحوه کاربرد فیلد ۷۱۱

۷۱۲ نام تنالگان مسولیت معنوی درجه دوم

نحوه کاربرد فیلد ۷۱۲

۷۲۰ نام خاندان به منزله سرشناسه

نحوه کاربرد فیلد ۷۲۰

۷۲۱ نام خاندان (مسئولیت معنوی برابر)

۷۲۲ نام خاندان (مسئولیت معنوی درجه دوم)

عنوان بخش / جلسه هفتم: بلوک ۵ (بلوک عنوان های مرتبط)

عناوین اجزای آموزشی SCO:

تعریف بلوک ۵ (بلوک عنوان های مرتبط)

۵۰۰ عنوان قراردادی

نشانگرهای فیلد ۵۰۰

توضیحات تکمیلی درباره نحوه کاربرد نشانگرها

۵۰۱ عنوان مشترک قراردادی

نشانگرهای فیلد ۵۰۱

۵۱۰ عنوان کامل به زبان دیگر

نشانگرهای فیلد ۵۱۰

۵۱۲ عنوان روی جلد

نشانگرهای فیلد ۵۱۲

۵۱۶ عنوان عطف

۵۱۷ عنوان های گوناگون دیگر

۵۳۲ عنوان گسترده

نشانگرها

عنوان سند:	طرح درس
نام درس: مارک ۱ ایران (آشنایی با بانک کتابشناسی)	تعداد واحد درسی: ۲ واحد
نام استاد: خانم سعیده اکبری داریان	صفحه: ۵ از ۵

۵۴۱ عنوان ترجمه شده توسط فهرستنویس

۵۴۵ عنوان بخش

عنوان بخش / جلسه هشتم: بلوک ۳ (بلوک یادداشت ها)

عناوین اجزای آموزشی SCO:

تعریف بلوک ۳ (بلوک یادداشت ها)

چگونگی کاربرد فیلدهای بلوک ۳

۳۰۰ یادداشت کلی

فیلدهای فرعی فیلد ۳۰۰

۳۰۱ یادداشت های مربوط به شماره های شناسایی

۳۰۲ یادداشت های مربوط به اطلاعات کد شده

۳۰۳ یادداشت های کلی مربوط به اطلاعات توصیفی

۳۰۴ یادداشت های مربوط به عنوان و پدیدآور

۳۰۵ یادداشت های مربوط به ویراست و تاریخچه کتابشناسی اثر

۳۰۶ یادداشت های مربوط به چاپ و نشر، پخش و غیره

۳۰۷ یادداشت های مربوط به مشخصات ظاهری اثری

۳۰۸ یادداشت های مربوط به فروست

۳۱۰ یادداشت های مربوط به صحافی و دسترسی به اثر

۳۱۲ یادداشت های مربوط به عنوان های مرتبط

۳۱۴ یادداشت های مربوط به مسئولیت معنوی اثر

۳۱۶ یادداشت های مربوط به نسخه موجود

۳۲۰ یادداشت های مربوط به کتابنامه، واژه نامه و نمایه نامه های داخل اثر

۳۲۴ یادداشت های مربوط به نسخه اصلی

۳۲۶ یادداشت های مربوط به فاصله انتشار (پاییندها)

۳۲۷ یادداشت های مربوط به مندرجات

۳۲۸ یادداشت های مربوط به پایان نامه ها

۳۳۳ یادداشت های مربوط به مخاطبان و کاربران ویژه

سازمان آموزش عالی و تحقیقات علمی
جمهوری اسلامی ایران

عنوان سند:	طرح درس
نام درس: مارک ۱ ایران (آشنایی با بانک کتابشناسی)	تعداد واحد درسی: ۲ واحد
نام استاد: خانم سعیده اکبری داریان	صفحه: ۶ از ۵

عنوان بخش / جلسه نهم: بلوک ۶ (تجزیه و تحلیل موضوعی)

عناوین اجزای آموزشی SCO:

تعریف بلوک ۶ (تجزیه و تحلیل موضوعی)

۶۰۰ نام شخص به منزله موضوع

نحوه کاربرد نشانگرها در فیلد ۶۰۰

۶۰۱ نام تنالگان ها به منزله موضوع

نحوه کاربرد نشانگرها در فیلد ۶۰۱

۶۰۲ نام خاندان به منزله موضوع

نحوه کاربرد نشانگرها در فیلد ۶۰۲

۶۰۴ پدیدآور و عنوان به منزله موضوع (نام/عنوان)

نحوه کاربرد فیلد ۶۰۴

۶۰۵ عنوان به منزله موضوع

نحوه کاربرد فیلد ۶۰۵

۶۰۶ موضوع (اسم عام یا عبارت اسم عامی)

نشانگرهای فیلد ۶۰۶

نحوه کاربرد نشانگرها در فیلد ۶۰۶

۶۰۷ نام جغرافیایی به منزله موضوع

نحوه کاربرد نشانگرها در فیلد ۶۰۷

۶۷۶ رده بندی دهدهی دیویی

فیلدهای فرعی فیلد ۶۷۶

۶۸۰ رده بندی کتابخانه کنگره

فیلدهای فرعی ۶۸۰

۶۸۶ سایر رده بندی ها

عنوان بخش / جلسه دهم: بلوک ۰ بلوک شناسایی

عناوین اجزای آموزشی SCO:

تعریف بلوک ۰ بلوک شناسایی

۰۰۱ شناسگر رکورد

۰۱۰ شماره استاندارد بین المللی کتاب (شابک = ISBN)

عنوان سند:	طرح درس
نام درس: مارک ۱ ایران (آشنایی با بانک کتابشناسی)	تعداد واحد درسی: ۲ واحد
نام استاد: خانم سعیده اکبری داریان	صفحه: ۲ از ۵

۰۱۱ شماره استاندارد بین المللی پایندها (شاپا = ISSN)

۰۱۳ شماره استاندارد بین المللی موسیقی (شابم = ISMN)

۰۲۰ شماره کتابشناسی ملی

عنوان بخش / جلسه یازدهم: بلوک ۴ (بلوک شناسه رابط)

عناوین اجزای آموزشی SCO:

تعریف بلوک ۴ (بلوک شناسه رابط)

۴۱۰ فروست

۴۵۱ ویراست دیگری از اثر در قالب همان رسانه (همرسانه)

۴۵۲ ویراست دیگری از اثر در قالب رسانه ای دیگر (دیگرسانه)

۴۶۳ قطعه (شماره مجله و...)

عنوان بخش / جلسه دوازدهم: بلوک ۸ (بلوک ویژه کاربرد بین المللی) و بلوک ۹ (بلوک ویژه کاربرد

ملی و محلی)

عناوین اجزای آموزشی SCO:

تعریف

۸۰۱ مبدا اصلی

نشانگرهای فیلد ۸۰۱

۸۳۰ یادداشت های فهرستنویس

نحوه کاربرد فیلد ۸۳۰

۸۵۶ الحاقات الکترونیکی

۹۱۱ وضعیت ویرایش رکورد

۹۱۵ وضعیت فهرستنویسی

۹۳۲ اطلاعات دسترسی رکورد

عنوان بخش / جلسه سیزدهم: بلوک ۱ (اطلاعات داده های کد شده)

عناوین اجزای آموزشی SCO:

تعریف بلوک ۱ (اطلاعات داده های کد شده)

۱۰۰ داده های کلی پردازش

عنوان سند:	طرح درس
نام درس: مارک ۱ ایران (آشنایی با بانک کتابشناسی)	تعداد واحد درسی: ۲ واحد
نام استاد: خانم سعیده اکبری داریان	صفحه: ۵ از ۸

- ۱۰۱ زبان اثر
- ۱۰۲ کشور محل نشر یا تولید
- ۱۰۵ فیلدهای داده های کد شده: تک نگاشت ها
- ۱۲۶ فیلد داده های کد شده: مواد شنیداری - خصوصیات فیزیکی

عنوان بخش / جلسه چهاردهم: ساختار فرمت مارک ایران

عناوین اجزای آموزشی SCO:

- ساختار کلی
- برچسب رکورد
- فهرست راهنما
- فیلدهای داده ای

عنوان بخش / جلسه پانزدهم: تمرین سری اول

عناوین اجزای آموزشی SCO:

اطلاعات صفحه عنوان شماره ۱ تا ۶

عنوان بخش / جلسه شانزدهم: تمرین سری دوم

عناوین اجزای آموزشی SCO:

اطلاعات صفحه عنوان شماره ۷

پایان

